

ترجمه

جواهر الكلام

نخل

حل ۱

تألیف استاد فقها شیخ محمدحسن سجفی (متوفی ۱۲۶۶ هـ ق)

ترجمه، شرح و توضیح

دکتر اکبر نایبزاده

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سروشناه	: صاحب جواهر، محمدحسن بن باقر، +١٢٠٠ - ١٢٦٦ق.
عنوان قراردادی	: جواهرالكلام في شرح شرایع الاسلام، فارسی - عربی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه جواهر الكلام؛ نکاح/تألیف محمدحسن نجفی؛ ترجمه، شرح و توضیح اکبر نایبزاده.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ١٣٩٧.
مشخصات ظاهري	: ج.
شابک	: ٩٧٨-٦٠٠-١١٤-٩٦٣-٤
وضعیت فهرستنويسي	: فیبا
پادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: محقق حلی، جعفرین حسن، ٦٠٢ - ٦٧٦ق. شرایع الاسلام في مسائل الحلال والحرام -- نقد و تفسیر
موضوع	: فقه جعفری -- قرن ٧ق.
موضوع	: زناشویی (فقه)
شناسه افزوده	: نایبزاده، اکبر، ١٣٢٤ -، مترجم
ردہ بندی کتر	: BP1٨٢ ١٣٩٧ ٤٢٣٧٣ ٤٠-
ردہ بندی دیجی	: ٢٩٧/٣٤٢
شماره کتاب	: ٥٢٢٩٢٨٧

انتسابات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقه، حقی و مجموعه قوانین

تهران، خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لبافی نژاد نایب زاده، به خیابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲
تلفن: ۰۹۰۰۰۰۰۰۰۵ - ۰۶۶۹۷۱۰۳۴ - ۰۶۶۷۵۵۹۱۰ - ۰۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۱: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۶۰ - مبلغ: ۰۶۶۷۵۵۹۱۰ - ۰۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۲: خ انقلاب، فرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید برازجان - انشاء حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۰۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW.Khorsandypub.com

ترجمه جواهرالكلام: نکاح جلد ۱

تألیف: استاد فقهاء شیخ محمد حسن نجفی (متوفا ١٢٦٦ هـ-ق)

ترجمه، شرح و توضیح: دکتر اکبر نایبزاده

چاپ اول: ١٣٩٧ تیراژ: ٢٠٠,٠٠٠ ریال

شابک: ٩٧٨-٦٠٠-١١٤-٩٦٣-٤ ISBN: 978-600-114-963-4

فهرست

کتاب نکاح

۱۵.....	معنی لغوی نکاح
۱۶.....	نکاح دو معنی است
۱۷.....	تفاصله بین مخوبین
۱۹.....	نکاح حقیقت شعی ندارد
۲۱.....	در معنی آن جلت
۲۳.....	نکاح بر سه قسم است

قسم اول نکاح دائم

۲۴.....	در ادب عقد
۲۵.....	نکاح مستحب است
۲۶.....	نکاح موجب غناست
۲۷.....	روایات در این مورد
۲۸.....	میان این دو آیه منافات نیست
۲۹.....	عده‌ای با آیه و آن خفتم استدلال کردند
۳۰.....	در معنی و آن خفتم
۳۱.....	این آیه به معنی مستحب بودن ازدواج نیست
۳۲.....	روایات النکاح من سنتی
۳۵.....	واسطه بودن در ازدواج نیز ثواب دارد
۳۶.....	ظاهری‌ها نکاح را واجب می‌دانند
۳۷.....	نکاح یا واجب عینی و یا کفایی است

۳۸.....	۱۹-اگر کسی خواهان آن نیست .....
۴۰.....	۲۰-نکاح برای تکثیر امت است .....
۴۱.....	۲۱-در معنی شرمotaکم العزاب.....
۴۲.....	۲۲-عزب چه کسی است .....
۴۳.....	۲۳-نکاح پس از مسلمانی بزرگترین فایده است .....
۴۵.....	۲۴-نکاح چه فوایدی دارد .....
۴۷.....	۲۵-نتیجه ای است که نکاح برای همه مستحبی است .....
۴۹.....	۲۶-نکاح از جهت این که انسان مدنی بالطیع است .....
۵۰.....	۲۷-نکاح زیاد کردن امت است .....
۵۱.....	۲۸-استدلال ما نعین .....
۵۲.....	۲۹-جواب از مانعین .....
۵۳.....	۳۰-روایات متواتر حکم آیه را نسیم کردند
۵۵.....	۳۱-بهترین جواب از مانعین .....
۵۷.....	۳۲-جواب از آیه حب الشهوات .....
۵۹.....	۳۳-نکاح بخواهد ثواب داشته باشد باید با قصد قربت باش .....
۶۲.....	۳۴-مستحب بودن نکاح نیاز به قصد قربت ندارد .....
۶۴.....	۳۵-جواب از دلیل سوم .....
۶۵.....	۳۶-روایات در مورد کسب روزی .....
۶۷.....	۳۷-ابن حمزه قائل به تفصیل بوده .....
۶۸.....	۳۸-استدلال ابن حمزه .....
۶۹.....	۳۹-نکاح بهتر است یا عبادت؟ .....
۷۰.....	۴۰-حضرت از رهبانیت نهی فرمود .....
۷۲.....	۴۱-روایات در رد رهبا نیت .....
۷۳.....	۴۲-در سیره رسول خدا نکاح بر عبادات ترجیح دارد .....

۷۴	- بحث در تأسی از رسول بزرگوار	۴۳
۷۷	- هیچ کاری در اسلام بهتر از ازدواج نیست	۴۴
۸۰	- ازدواج یا تحصیل علوم دینی	۴۵
۸۱	- روایات در فضیلت علم	۴۶
۸۲	- تحصیل بر نکاح فضیلت دارد	۴۷
۸۳	- ازدواج بزرگترین مانع تحصیل است	۴۸
۸۵	- تقیه ازدواج به احکام خمسه تکلیفی	۴۹
۸۸	- تقسیم ازدواج نسبت به منکوحه	۵۰
۹۰	- بیش از یک زن مستحب است	۵۱
۹۱	- منظور از اجرای مدلات در میان زنان	۵۲
۹۴	- هفت چیز در انتخاب زن	۵۳
۹۴	- زن باید چهار صفت داشته باشد	۵۴
۹۷	- زاینده و با عفت بودن	۵۵
۹۸	- اوصاف بدترین زنان	۵۶
۹۹	- بر حمال و ثروت اکتفا نکند	۵۷
۱۰۰	- وقتی می خواهد به خواستگاری برود	۵۸
۱۰۱	- شاهد گرفتن مستحب است	۵۹
۱۰۲	- امر در مورد شاهد گرفتن ارشادی است	۶۰
۱۰۳	- اعلان و خطبه قبل از عقد	۶۱
۱۰۴	- خواندن عقد را شبانه بخوانند	۶۲
۱۰۵	- عقد وقتی قمر در عقرب است مکروه است	۶۳
۱۰۷	- در آداب زفاف	۶۴

بحث دوم

گفتار اول

۱۰۸.....	نماز خوانده و دعا بکند
۱۰۹.....	روایات در این مورد
۱۱۱.....	پاک باشند
۱۱۳.....	مستحب است زفاف شبانه باشد
۱۱۴.....	بسم الله بگوید
۱۱۵.....	روایات مسأله
۱۱۶.....	از اداب سب سروسوی
۱۱۷.....	مهمانی ادن مستحب است
۱۱۸.....	مهمانی قبل از عروسی است
۱۲۰.....	قبول دعوت مستحب است
۱۲۳.....	اگر مستحبی روزه بود
۱۲۵.....	ثواب خوردن روزه مستحبی
۱۲۸.....	روز هفتم عقیقه بکشند
۱۲۹.....	برداشتن چیزی که نثار می‌کنند
۱۳۰.....	روایات در این مورد
۱۳۱.....	چیزی را که برداشته مالک می‌شود یا نه
۱۳۲.....	خوردن آن مباح است یا نه
۱۳۵.....	اگر مالک نباشد حق اولویت دارد

گفتار دوم

۱۳۶.....	در اوقاتی که نزدیکی مکروه است
۱۳۷.....	ماه و خورشید گرفتگی
۱۳۸.....	موقع ظهر و غروب
۱۳۹.....	شب‌های آخر ماه
۱۴۱.....	در مسافرت وغیره

۱۴۳.....	۸۸- در حضور شخص
۱۴۴.....	۸۹- روایات مساله
۱۴۹.....	۹۰- وصایای رسول خدا به امیر المؤمنین
۱۵۲.....	۹۱- گفته شده که این روایت جعلی است
۱۵۴.....	۹۲- این مقدار برای مکروهات کافی است

بحث سی در لواحق

مساله او ا

۱۰۰.....	۹۳- نگاه کردن به زن
۱۰۶.....	۹۴- روایات در این خصوص
۱۰۹.....	۹۵- نکاح بالذت هم باشد بحوال است
۱۱۰.....	۹۶- همچنین در خرید کنیز
۱۱۱.....	۹۷- نگاه قبل از خواستگاری است
۱۱۲.....	۹۸- مقداری که می‌تواند نگاه کند
۱۱۳.....	۹۹- می‌تواند نگاهش را تکرار کند
۱۱۵.....	۱۰۰- به همه بدن زن از روی لباس می‌تواند نگاه کند
۱۱۹.....	۱۰۱- زن هم می‌تواند به خواستگارش نگاه کند
۱۶۷.....	۱۰۲- به کنیزی که می‌خواهد بخرد
۱۶۸.....	۱۰۳- نگاه به زنان اقلیت
۱۷۰.....	۱۰۴- روایات در این مورد
۱۷۲.....	۱۰۵- ابن ادریس مخالف است
۱۷۳.....	۱۰۶- نگاه بالذت و شهوت ممنوع است
۱۷۵.....	۱۰۷- نگاه مرد به مرد و زن به زن
۱۷۷.....	۱۰۸- زنان اقلیت به زن مسلمان نگاه نکند

۱۷۹	- نگاه مرد به زن خود
۱۷۹	- نگاه مرد به زنان محروم
۱۸۱	- اگر زنان محروم با غیرمحروم اشتباه شد
۱۸۶	- نگاه به صورت و دستهای نامحروم
۱۸۷	- در تفسیر «ما ظهر منها»
۱۸۸	- زینت بر سه قسم است
۱۹۰	- روابا مساله
۱۹۸	- تکرار نگاه جایز نیست
۲۰۰	- نگاه زن به رد نام رم
۲۰۲	- دختر تا ۵ سال است
۲۰۳	- نگاه پسر ممیز
۲۰۶	- در بغل کردن بچه‌ها
۲۰۸	- روایات در این مورد
۲۱۰	- حجاب در مورد پیرزنان
۲۱۲	- منظور از «یضعن ثیابهن»
۲۱۴	- پوشاندن زینت بر پیرزنان نیز واجب است
۲۱۵	- نگاه به نامحروم در صورت ضرورت
۲۱۸	- نگاه به مقدار اضطرار جایز است
۲۲۰	- نگاه در مورد زنا برای شهادت دادن

دو مسئله

مسئله یک

۲۲۲	- برده اخته نمی‌تواند به مالکه خود نگاه کند
۲۲۴	- نظر فقهاء مختلف است

۲۲۷.....	۱۳۰- منظور از ملک یمین کنیزان است
۲۲۸.....	۱۳۱- روایات مسأله
۲۲۹.....	۱۳۲- مرد اخته به نام حرم نمی تواند نگاه کند
۲۳۰.....	۱۳۳- منظور از «غیر اولی الاریه»

مسأله دوم

۲۴۳.....	۱۳۴- رد بالذت نمی تواند صدای نام حرم را بشنود
۲۴۵.....	۱۳۵- سیره متواتر خلاف این است
۲۴۸.....	۱۳۶- زن به مرد نام حرم نگاه نمی کند
۲۵۰.....	۱۳۷- نگاه به عضو بدانند
۲۵۲.....	۱۳۸- درباره خشای مشکل
۲۵۶.....	۱۳۹- برای او پوشاندن غیر عوتنم الزم است

در گفتار دوم : ۵ مسأله است

مسأله اول

۲۵۹.....	۱۴۰- نزدیکی از پشت زنان
۲۶۰.....	۱۴۱- روایات مسأله
۲۶۲.....	۱۴۲- استدلال برای جواز
۲۶۳.....	۱۴۳- روایات در مورد منع
۲۶۵.....	۱۴۴- فقهایی که آن را حرام می دانند
۲۶۶.....	۱۴۵- جواب از روایات منع
۲۶۸.....	۱۴۶- در معنی «من حیث امر کم الله»
۲۷۰.....	۱۴۷- «در معنی نساء و کم حرث لكم»
۲۷۱.....	۱۴۸- روایات منع به معنی کراحت است

۱۴۹	- روایات جواز در صورتی است که خود زن راضی باشد	۲۷۲
۱۵۰	- نقل کلام مسالک و رد آن	۲۷۴
۱۵۱	- نزدیکی از پشت در همه احکام مانند نزدیکی از جلو است.....	۲۷۷

مسئله دو

۱۵۲	- عزل از زن دائمی	۲۸۱
۱۵۳	- در سورا عزل دیه واجب است	۲۸۲
۱۵۴	- برخی گفته‌اند مکروه است	۲۸۳
۱۵۵	- روایات مسنه	۲۸۴
۱۵۶	- اقوی جواز آن است	۲۸۹
۱۵۷	- عزل برای زن حرام است	۲۹۱

مسئله سوم

۱۵۸	- ترک زن پیش از چهار ماه	۲۹۳
۱۵۹	- شاید بگوییم اگر زن مطالبه کرد واجب است	۲۹۷

مسئله چهارم

۱۶۰	- نزدیکی قبل از بلوغ ممنوع است	۳۰۰

مسئله پنجم

۱۶۱	- شباهه از مسافرت آمدن	۳۰۱

گفتار سوم: در ویژه‌گی‌های رسول خدا

۱۶۲	- بیش از ۴ زن	۳۰۵
۱۶۳	- در اسامی زنان رسول خدا.....	۳۰۵

۳۰۸.....	۱۶۴- در معنی «انا احللنا لك».....
۳۱۲.....	۱۶۵- عقد با هبه .....
۳۱۴.....	۱۶۶- مخیر گذاشتن زنانش .....
۳۱۶.....	۱۶۷- اهل سنت تخيير را طلاق می دانند .....
۳۱۷.....	۱۶۸- در تخيير چهار قول است .....
۳۲۱.....	۱۶۹- ازدواج با کنیزان برای آن حضرت حرام بود .....
۳۲۳.....	۱۷۰- ورده‌گی‌های دیگر حضرت .....
۳۲۴.....	۱۷۱- تهجد برای حضرت واجب بود .....
۳۲۵.....	۱۷۲- صدقه برای آن حضرت حرام بود .....
۳۲۷.....	۱۷۳- اشاره با چشم سرا بود .....
۳۲۹.....	۱۷۴- قلب آن حضرت به خوب نم رفت .....
۳۳۰.....	۱۷۵- و بقیه ویژه‌گی‌های حضرت .....

دو مسأله پیوست می شود

مسأله یک

۳۳۳.....	۱۷۶- زنان پیامبر بر دیگران حرام بودند .....

مسأله دوم

۳۳۸.....	۱۷۷- تقسیم اوقات شبانه بر حضرت واجب نبود .....
۳۳۹.....	۱۷۸- در معنی «ترجی من تشاء منهن».....
۳۴۰.....	۱۷۹- آیه معنی دیگری دارد .....
۳۴۰.....	۱۸۰- تقسیم اوقات برای حضرت نیز واجب بود .....

فهرست

۳۴۲	۱۸۱- فهرست عمومی
۳۴۳	۱۸۲- اسمای مقدس
۳۴۵	۱۸۳- آیات کریمه
۳۵۰	۱۸۴- روایات واردہ
۳۶۲	۱۸۵- اعلام
۳۷۱	۱۸۶- شرح مختصری سری بر اعلام
۴۰۹	۱۸۷- منابع
۴۶۱	۱۸۸- شرح مختصری سه منابع
۴۹۷	۱۸۹- کتاب‌هایی که استناد نموده اند
۵۰۱	۱۹۰- پایان